

*Elgyurcsányosodásunk, II.**– avagy az eltüntetett jövő nyomában*

*„Amíg egy országban olyan az erkölcsi színvonal, hogy polgárai képtelenek megkülönböztetni a jó képességű embert a mindenre képestől, addig törvényszerűen úgy fognak járni, ahogy most mi jártunk.”
(Jiří Menzel: Hát nem tudom – másodszor)*

HONVÁGYTALAN örömben járjuk Dél-Franciaország tájait, településeit.

(Kései köszönetként egy kis koszorút helyeztünk el Albert Camus sírján a dél-franciaországi falucska, Lourmarin temetőjében. Talán a nyugati világban legpontosabban látta forradalmunk igazi tétjét. Hogy a bolsevik diktatúra ellen lázadtak a magyarok 1956-ban. 1951-ben megjelent A lázadó ember című munkájában az államterrorizmussal foglalkozó fejeztében írja Camus: „A cselekvés emberei, ha nincs hitük, csak a cselekvés lendületében hisznek.” S az is itt olvasható: „A gengsztererkölcs kimeríthetetlen diadal és bosszú, vereség és neheztes.” Ilyenképpen semmi ok a majdani remélt bukás fölött örüvendeni, mert a hitetlenségében váteszi Gyurcsány-gárda legfeljebb majd pártszerűségében bullik szét. Mert Kundera láttelepe pontos: „...azok, akinknek megváltozik a Leninhez, Európához stb. való viszonyuk, éppen hogy egyéniségük hiányát leplezik le. Ez a változás nem az ő művük, leleményük, szeszélyük meglepetésük, elgondolásuk, tébolyuk; nincs benne semmi költészet; [...] változásuk teszi lehetővé, hogy mit se változzanak.” (Elárult testamentumok – Európa Kiadó, 2006) De az anyagi hatalmi érdek és a kapcsolati háló hétköznapokban érzékelhetetlen rétegzettség szerint működik szervezve a holnapot is. 2006 februárjában és márciusban az Echo tévé hat fejezetben többször, majd egyváltéban is levetített Brády Zoltán filmjét (Kapu), amelyet Perczel Tamással készített halála előtt. Perczel Tamás történelmi család leszármazottja, pszichológus volt, és az MDF-kormány közelében működött, majd az 1994-es bukást követően személyes megrendülést élt meg, vállalkozó, majd Fenyő János tanácsadója lett. Nemességet, bölcsességet sugárzó vallomásának megdöbentő fejezeteként hallhattuk: számos tényt magával vitt az örökkévalóságba, de a sajtóhatalom titokzatos halálával kapcsolatban elmondta: a média fölötti uralom megszerzéséért harc dúlt. Amelynek egyik fordulataként Fenyő János hatvanoldalas anyagot állított össze Gyárfás Tamás ténykedéseivel kapcsolatban. 1997 őszén a dossziét átadta Kuncze Gábor belügyminiszternek, aki jó ideig magánál tartotta az anyagot, aztán többszöri sürgetés után, húszoldalmi csonkítással továbbította Kiss Ernő főrendőrnek, aki ké-

sőbb irodabázának levizeléséről híresült el. Azt is elmondta Perczel Tamás, hogy Horn Gyula miniszterelnök magához kérte Fenyő Jánost, és figyelmeztette: hagyja békén Gyárfás Tamást. Nem sokkal később Fenyő János bérgyilkosság áldozata lett; páncélszekrényét, amelyben a napi politikára vonatkozó fontos, titkos dokumentumokat őrizte, azonnal eltüntették. De a dunakanyari vízlépcsőre vonatkozó Horn–Mečiar-titkos tárgyalás anyagai megmaradtak, és nyilvánosságra kerültek 1998 telén, amely a szocialista-liberális kormány tavaszi bukását is nagyban segítette. Az anyag megmenekülése annak köszönhető, hogy az iratokat Fenyő más trezorban őrizte, amelyről a politikai fosztogatóknak nem volt értesülésük. Perczel Tamás elhunyt, posztbumusz vallomásaihoz szerkesztői felbívás is kapcsolódott az Echo televízióban: bárki érintett személy nyilatkozatát közlik, amennyiben Peczel Tamás valótlanúságot állít. Tudomásom szerint senki sem tiltakozott, és 2006 szeptemberében sem, amikor újra levetítették a megrázó filmsorozatot. A csend tartósítja a hatalmat. Hallgattak a pártok, hallgattak a politikusok, de a polgári sajtó sem kérdezett. Fenyő János gyilkosságának szálait ma sem fejtették fel. Már 1994 őszén Katona Béla titokügyi miniszter elszólta magát: az alvilág kormányközeli körökbe került. Az azóta való együttműködés tényei már nyilvánvalók a hétköznapokban; ahogyan a Szilvássy György felügyelte nemzetbiztonságiak és az Egymásért alapítvány érdekeltségei összefonódnak; a Németországban tiltott szcientológiai társaság hatalomközeli szálait minap a Heti Válasz tudatta, s az álmáltai lovagok szervezete is olyan hálózatok egyike, amely a kádári elit és mai gazdasági érdekeltségek a szocialista párt fölötti erőszövetségeit is jelenti. Tizenbét éves tanulság immár: a liberális média rendületlen szolgál; az őrző-védők több mint százezres tábora is bármikor szervezhető, ha a tavalyi októberi ünnepen is már nem azért kellett az álarc, s parancsra hiányzott az azonosító, mert már az üzleti világ is gyakorlatozott Bene László és Gergényi Péter gondokásával. Kedvező fordulat esetén is félre az örömködéssel! Gyurcsány Ferenc és gárdája tehát bukása után majd újra szervezkedik a hatalom visszaszerzésére. A brutális rendőr szellem és az ingatlan-művész pedig máris néprontos egységbe szerveződött: Gergényi Péter Leisztinger Tamást szolgálja. Lengyelországban két esztendeje összeomlott a baloldal, s már újra készülődik: Kvasniewski egykori KISZ-titkár; majd államelnök ismét szervezi a hozzá hű erőket. De most ott tartunk, hogy Gyurcsány Ferenc mucsai Putyinként a társadalom demokratikus működésének intézményeit, szervezeteit semmibe véve, kisajátítva, al- és felvilági társaságaival rendőrségi és nemzetbiztonsági erőket is hatalma körébe vonva, látható és titkolt szövetségben uralkodik. Bolydult elméjében a csecseni terroristákat pedig a polgári oldal jelenti.)

ELHATÁROLÓDOM Gyurcsány Ferencről, mert esküjét megszegve, kormányával a törvénykezés által megszavazott költségvetést esztendőik óta nem teljesíti, az Európai Unióba került országok sorában hazánkat az utolsó helyre züllesztette, továbbá a családok, a fiatalok holnapját összeroppantó intézkedései folytán nem tekinthető az ország miniszterelnökének. Másfélezer milliárd eurós hiány pótlására elrendelt és tervezett népnúzási adók kivetése, szociális kedvezmények megvonása, a társadalom egészséges működéséhez szükséges intézmények elsorvasztása nem más, mint rendeletekbe csomagoltan a Tanácsköztársaság, majd a Rákosi-rendszer rekvirálási hadművelete. Ilyenképpen a parlament nem az országjavító intézkedé-

sek és a népjóléti eszmék megvitatásának és törvények születésének színtere, hanem legitimizálja a Magyar Harácsköztársaságot. Ahogy már Vörösmarty keserves víziójában láttatta: „Neve: szolgálj és ne láss bért. / Neve: adj pénzt és ne tudd miért” (*Országháza*).

Nem lehet hazaszokni. S élni különösképp nem. Gyurcsány Ferenc országlása mint a guanó rátelepszik mindennapjainkra. (Többen feljegyezték, így Illyés Gyula is: Dinnyés Lajos a Rákosi-idők kezdetén még cinikus önkritikával vélekedett tiszteről: „Megnézheti magát az az ország, amelyiknek én vagyok a miniszterelnöke.” Most nézhetjük magunkat; de a kormányfő nem látja önmagát.)

Hetek óta ülök itthon, és várakozom. Pontosan írja Márai: „Otthon már csak gyáván, fogcsikorgatva lehet hallgatni.” Dolgozni sincs kedvem. Aláírások, tanácskozások árjában az a heroikusán reménytelen, hogy mindannyian ismerjük és szenvedjük a helyzetet. És mégis a békés tűrésben a szép szó s a nemes felelősség elvesztette súlyát. Meredek magam elé, és szégyenkezem. A miniszterelnöknek a Szent Koronáról egy hajdani járási pártitkár színvonalán van képze, persze, hogy zsebredugott kézzel arcpirítóan vélekedik a német kancellárasszonyt kísérve, akin látszott a döbbenet. Máskor visszatérően szidalmazza a lengyel vezetést; a határon túli magyarok dolgában való szégyenteljes nyilatkozatainak és intézkedéseinek tára pedig az egyik legsúlyosabb fejezete és igazolása alkalmatlanságának. Hogy személye nemcsak a jelenkori politika, hanem immár a magyar történelem botránya. Valóban Ui-modell, a gengszter-karrier, amit Brecht darabjában megrajzolt. (Arturo Ui: „Felteszem hát a kérdést, emberek, / Még egyszer most, hogy megismertetek / És – merem remélni – jobban becsültök: Ki szavaz mellettem? Meg kell jegyezmem, / Úgy mellelleg, hogy aki nincs velem, / Az ellenem van, tehát vélemény e / Következményeért magára vessen. Most válasszatok hát!”)

KÜLÖNFÉLE JELENTÉSEK szólnak a polgári oldal előnyéről. De vigyázat: ez nem jelent új többséget, vagyis ne áltassuk magunkat a polgári ellenzék magabiztos fölényében, amely egy kormánybukást követően reményes fordulatot, gyors megváltást és szép holnapot ígér. Sokak nemje a szocialistáknak mondott tábor szavazói közül kerül ki. Tudott például, hogy foglalkozási megoszlás tekintetében a pedagógusok a legnagyobb számban szavaztak a gyurcsányi ígéretekre. S most sorsukra döbbennek: az iskolákat bezárják, összevonják, tízezres számban elbocsájtják őket, s anyagi elgyöngülésükben kérdésessé lett, hogy gyermeküket értelmiségi pályára küldhetik-e. Tízezres méretű az elbocsátás, de a Varga László nevével jelzett pedagógus szakszervezet lapít, nemhogy országos ügyé avatná felháborodását. S ha szavazás lesz, a csalódottak java átkozza a politikusokat, és nem járul az urnához. Inkább közöny ül a lelkekre, s kevésbé éled fel a tiltakozás ereje.

(Miért romlik a politika és a politikusok népszerűsége? Sokat dolgoztak érte. Nem tisztelt a Ház; elsősorban azért nem, mert a sok hazugság kikezdte hitelét. A szabad demokráciák és az udvari sajtó változatos botrányokkal, rágalmakkal már a kezdetén folyamatosan kószította a reményes újrakezdést. Az álságos kommunistaellenesség, a taxis blokkád, a szított antiszemita és bordóügyek emelkedtek országos kérdéssé, s nem az, hogy a politika új képviselői közösen megértessék a nemzet megújulásának történelmi kérdéseit.

Sok mindenben persze vétett az Antall-kormány, amelynek megbízható apparátusa sem volt, de beépített belügyesek annál többen. Küszködött a pártszövetséggel, s már az is politikai bravúr volt, hogy a mindenre képes Sancho Pansát, Torgyán Józsefet a parlamenti frakcióban sikerült hatástalanítani. A blokádban előre kegyelmet osztó Göncz Árpád elnök, az „idegen szép” sületlen jelszavával, alánemírásaival és szónoki gyávaságával, aztán La Stampa-beli nyilatkozatával, utóbb már a forradalom áldozatairól mondott arcpirító minősítésével tisztének emberi becsületét vesztette a konzervatívok előtt. Csurka Istvánnak türelmesen és szívósan, politikusi erényekkel kellett volna működnie a Fórumban. Robbantása végzetesnek mutatkozott – pártot épített, de a jobbon osztódó igazság eredményeként csak az összeomlottságot érzékelbettiük 1994-ben. S ugyan a fiatal demokraták vitorláját új szelek irányába fordította Orbán Viktor, de sokan nem felejtik korai arrogáns hangjukat és az első országgyűlésbeli alakításokra emlékezve ma is tartózkodók. A politikai légkör elközönösítésében neves értelmiségiek is szívósan működtek. Magasztosan fogalmaztam; pontosítok: az országos hülyítésben folytonosan vitték és viszik a hangot. Néhány példát említve: az első választás után Vajda Mihály üdvözölte Nyugat-Dunántúlt, hogy az alföldi világgal szemben az Európa, mert a liberális pártra szavaztak. Most mindazon vidék a Fidesz sikerterepe. Konrád György az ország kedélyét füvezéssel emelte volna; az aggastyán Jancsó Miklós közéleti hisztériái nagyobb eseményt jelentettek, mint filmjei; minap Hankiss Elemér Clintont ajánlotta miniszterelnöknek. Feledte, hogy Tom Lantos lehetne a magyar köztársasági elnök, aki amerikai szenátorként nyugtalanabb honi ügyeinkben, mint Bush világmértű kudarcaiért. S az is csökköt időzavart mutat, hogy Antall József politikai identitásáról bölcsködnek azok, akik egykor vele dolgoztak; talán akkor tetszettek volna felállni a magas posztokból! Csoóri Sándor Aczél ügynökeként javasolta volna Antall Józsefet? Abszurd és megkésett spekulációk szigorú szembesülés helyett. Kósa Ferenc életéről és a lakiteleki tanácskozásról szólva azt mondta: a politika fölött áll az etika. Elfeledte már, hogy ő a hármak egyike a 181 résztvevőből, aki 1987. szeptember 27-én nem szavazta meg a nyilatkozatot? Miért nem, már tegnap sem? És szava sincs arról, hogy 2006-ig szocialista képviselőként miért nyomogatta a gombot az országromboló intézkedésekhez. A Kéri László-féle politikai jövőmondó társaság lassan kikopik a médiumokból, de csatornáról csatornára vándorolnak az ifjú politológusok, s javuk nem tisztáz és nem élesít [Török Gábor és társai], s az európai demokrácia dimenziójában végképp nem merik láttatni az elvetemült bűnbanda uralmát. Egy átlag újságolvasónak is jellegtelen és érdektelen mondatfutamokkal megbízásokra és a hatalomra sandítanak, hogy másnap is szerepeljenek a képernyőn. Debreczeni József pedig etalon: a fordulat utáni értelmiségi ember leépülésének jelképes alakja. Szánalmas, provinciális figura, aki a nyugati demokráciák működéséről és szelleméről aligha értesült. Szellem- és erkölcs-fogyatékos voltának az is igazolása, hogy opusza nagy forrásmunka és hivatkozás az ellenzék szónoklataiban; Gyurcsány könyvében még le is írta azokat az alvilági és nemtelen hadműveleteket, amelyeket rajongott fenoménja a hatalom érdekében kieszelt. De a mai örvényben azt se feledjük, hogy a pillanatnyi politikai siker érdekében igenelt polgári oldal is megszavazta D-209-es képtelen osztogató javaslatait 2002 őszén. Nem tisztelt a Ház, mert mobiloznak és újságot olvasnak a képviselők, amikor társuk fontos kérdésekről beszél; Vitányi Iván alszik, nyolcvan ellenzéki ül

a teremben, amikor teljes létszámban galád és cinikus miniszteri válaszokat leszavazhatnának. Nagy és kis döntések, párt- és anyagi érdekek, a politikai változásokat szorgalmazó értelmiség ön- és közlépítő szerepe juttatott bennünket a mába, amikor az emberi tisztesség és a nemzet emelkedésének akarata becsületét és hitelét veszítette.)

Hogy az országos romlás közepette miért még mindig oly tekintélyes a gyurcsányi párt számbeli súlya? Annyi bizonyos: csak módjával tekintsük a polgári ellenzék piszkítására szakosodott kormányzati propaganda, valamint újságok, rádió- és (h)avas televíziós csatornák érdemének. Lám, a polgári politikusok nem óhajtanak szerepelni a Napkelte pártos kerepelőbiztosainak a társaságában. Helyesen döntöttek, és semmi jele, hogy a közvélemény minősítésében hátrányt jelentene. Amint abból sem, hogy Gyurcsány Ferenc parlamenti nagyáriáitól is távol maradnak. (Tessék körbeillantani Európa reggeli jókedvű magazinjait; sehol ilyen izzadmányos, bájtalan, lefáradt, unalmas, provinciális társaság! Sehol ilyen politikai vándorcirkusz mint itt, amely élén Lendvai Ildikóval járja a csatorna világot, csócsálja a politikát; vasárnap egy sportos rekedtre ugatja a kultúrát; Karinthy Frigyes és Örkény István hazájában humorfogyatékos belterjes társaság erőlködik, hogy az ország közéletét naponként hangolja, de a húrok egyre eresztenek.) Egyébiránt a miniszterelnök helyzetudata, tanácsadóinak dramaturgiai érzéke fogyatékos, mert a féltáblás Házban napirend előtti agyfutamait nézve és hallgatva minden józan elmét már a bohózat huzata lengi át: szél fú' bolond libból. Öncsendesítésül azért következék az augusztusi adat: a Századvég augusztusi felmérése szerint „a jelenlegi kormány hatalmon maradását a lakosság 43 százaléka, míg távozását 42 százaléka támogatja. A válaszadók 33 százaléka Gyurcsány Ferencet, 34 százaléka Orbán Viktor tartja alkalmasabbnak” – (*Magyar Nemzet*, 2007. IX. 5.).

Tavaly a választás közelében felkavaró riportot sugárzott a Hír tévé: egy Gyurcsány-gyűlésre odaszállított öreg, szerencsétlen emberek gyülekezetéről. Dadogtak, érvük se volt, csak folyt belőlük Orbán Viktor gyűlölete. Találóan írja John Lukács: „a gyűlölet egyesíti a tömegeket, nem a szeretet, mert a szeretet mindig egyéni” (*Magyar íráások*). De a látott-hallott tömegemberek dúltsága, Orbán Viktor elleni indulata mélyebb annál, mint azt csak a sajtó vagy politikai vezetésük hevítethetné. Orbán Viktor mára a politikai fordulat jelképe lett. Mert eltűntek az MDF egykori vezetői, visszavonultak, elcsöndesedtek a liberális harsányság hangolói, de itt maradt Orbán Viktor. S nekik, akiknek a szabadság, orosz gyarmati voltunk, 1956 eszméje létkérdést nem jelentett, s a munkahely, a mindennapi pörkölt és sör, a fusi és a kiskertezés betöltötte az életüket, azok 1989–90-ben összeomlottak. („Nincs gyülekezési szabadság, szólásszabadság, nincsenek pártok, nincs szabad sajtó, semmi nincs, csak táncdalfesztivál. Hát akkor ebben élük ki az indulataikat” – Karinthy Ferenc: *Napló*, 1969. július 26.).

A TÁNCDALFESZTIVÁLOK NÉPE (amelynek lassú hunytával a Szomszédok-, a Barátok közt- és a Győzike-féle sorozatok újabb nemzedéket termelnek – az utóbbi cigány-Durbints sógor stílusát rasszista vonások is átlengik) elviselte az 1990-es változást, mert azt se tudta, mi a tétje. Mai nyomorúságuk, tudatlanságuk, keserűségük fő okát a polgári párt elnökében látják, s nem érdekli őket a gyurcsá-

nyi hazugság és további megnyomorításuk, ők Orbán Viktor ellen szavaznak. Legyen drágább a tej, a villany, a gáz, a víz; legyen vizitdíj inkább, minthogy Orbán Viktor és pártja jöjjön. Korábbi miniszterelnökségére szavuk sincs, a gyűlölet pedig irracionális. Még cigányozzák is, mert felmérések igazolják: a szocialista párt híveinek a körében a legmagasabb az antiszemitizmus és a rasszizmus aránya. (Egyébiránt szívesen olvasnám márkásított írónk, Kertész Imre, Nádás Péter, Esterházy Péter tanulmányait a német másság-toleranciáról. ENSZ-felmérés szerint Németországban a lakosság 7 százaléka rasszista, ez Magyarországon 1,2 százalék.) Ami pedig az Orbán Viktor elleni gyűlöletet illeti: megbocsájthatatlan, hogy elhagyta a szabadmadarasok raját, s még övé a történelmi szerep is, mert Nagy Imre és mártírtársainak újratemetésén a fordulat legerősebb beszédét mondta a szovjetek hazatessékelésével. Innen is ered Gyurcsány Ferenc Orbán-fóbiája; hogy ő a KISZ-ben jelentéseket gyártott, és spekulált a vagyonszerzésen akkor, amikor a Hősök terén a Fidesz vezetőjének szózata elhangzott. Csak most, Lévai Anikó könyvéből (*A konyhaablakból*) értesülhetünk arról, hogy az 1989. június 16-án a szertartást követő fogadáson a vendégek „egymás után estek Viktornak, hogy miért mondott ilyen kemény beszédet”. A szerző tapintatos, de feltételezzük hazai névsorát. Még a külföldiek legtiszteltebbje, a Szolidaritás vezérszellemé, Adam Michnik is „óriási hibának” minősítette.

Orbán Viktor pedig ma is itt van, az elmúlt másfél évtizedben pártját többször áthangolta, szélesítette. Nyert és veszített választásokat, de nem bukott, mint D-209, mert 2002-ben is a polgári párt kapta a legtöbb szavazatot, csak koalíciós ereje nem volt a kormányzáshoz. Szívesen felejtik, hogy Orbán Viktor pártjával fölényesen megnyerte a hazai EU-választást 2004-ben, s látjuk, mert benne vagyunk, hogy Gyurcsány Ferenc 2006-ban milyen gyalázat árán maradt hatalmon. Orbán Viktor kormányzását féli a kádári boldog időkre révülő idősek tömege, s az új liberális arisztokrácia is, amelyet már Gyurcsány gárdája képvisel, s nekik fő gondjuk, hogy szagtalanítsák és gyarapítsák másfél évtizedes jövedelmüket. Orbán Viktor tehát nem kívánatos a politikai életben, s a provinciális politika legbájosabb idiotizmusa, amikor Kunce Gábor, Horn Gábor és Dávid Ibolya rikkantja el magát: majd akkor lesz nyugodt a hazai politikai élet, ha Orbán Viktor távozik a közéletből! Egy nyugat-európában, ha politikus hasonlót javall, saját pártja azonnal menesztené. Potomság, hogy Kunce érdeme pártjának elsorvasztása, vagy hogy a Fórumot már mind odahagyta, aki egykor alapította, de azért ők orbátlánának a közéletet. A „Normális Magyarország” feltétele például az is, hogy politikusai demokratikusan gondolkodjanak, ilyenképpen arányérzékük és jó ízlésük is normálisan működjön. Addig pedig viselhetnék a tanulóvezetői jelzést – a közéletben is.

(Egy az ország – Orbán Viktor képekkel nemzeti színekben komponált könyvet adott közre a nyár elején (Helikon K.). Emelkedett és nemes szöveget olvashatunk oly annyira, hogy már-már túl magasztosnak is tűnik az elmúlt évek összeomlásának megszenvedettségében. A könyvből az erős Magyarország vágyképeinek bátorító és sugalló szelleme érinti meg az olvasót, amely a mai drámai helyzetben már kedvező széljárásban is negyedszáz-

zados ábrándképnek tűnik. Tisztelet, erkölcs, a szeretet civilizációja, igazságosság – újra és újra megfogalmazza Orbán Viktor, de hogy ebből az anyagi és lelki apokalipszisből miként tápázkodhatunk fel, arról nem szól „elvi alapvetésnek” is mondott iratában. Mások mellett Nicolas Sarkozy beszédeiből több is idézetet olvashatunk a könyvben, de ha a Vallomásokkal összevetjük, kitűnik a francia politikus személyes tapasztalatok és elemzések nyomán javaslatokkal szolgál Franciaország megújítására. Orbán Viktor munkájában tények és elemzések nem olvashatók. Politikai megfontolásból talán azért sem, hogy az „egy ország” gondolata ne törjön darabokra, de a súlyosodó helyzet átvilágításában a tegnapi tények mára érvényüket veszítették, tehát az analízis és a megoldás is másnak ígérkezhet a korábban elgondoltnál. Egy az ország – írja kötet címeül, de egy a nemzet is, s hogy a Duna-medencében és a nagyvilágban élő magyarok miként kötődhetnek a nemes erkölcsi igények köré, különösen akkor, ha anyagi, politikai érdekek harcaiban elmerülnek, ebbe a kérdésbe a szerző nem bonyolódik. Alapkérdés pedig, hogy az 1990 óta a Budapestről pártérdekeltségek szerint is megosztott és 2004-ben megszegyenített Magyarország fölött milyen gondolatok nyomán nyílhat meg az Európával is összehangolt egység égbolt? Lám, a hazuról is fújtatott hangulat csak távolította az erdélyi magyarság vezetőinek egységesülését. Tragikus helyzet; a haza megtagadta őket, de maguk közt se egyeznek. Erdélyben, Felvidéken éppen úgy nem, mint Horvátországban. Súlyos kérdések, amelyek Orbán Viktor kötetét olvasva hullámanak bennünk. Talán azért is lehet oly kiegyensúlyozott és emelkedett Orbán Viktor szövege, mert nem liktet benne az a drámaiság, amely hétköznapjaink nyomán immár mindannyiunk holnapját is feszíti: a külföldre távozó sok száz orvos ugyan majd visszaszervezhető-e az ország tápázkodása idején; a cigányság mérhetetlen nyomora, amelynek csak felszíni jele a sokféle hír a bestialitásokról, robbanásközeli helyzetbe jutott; s a vasút- és iskolafosztott falvak apátiába süllyed lakosai ugyan miben bíhetnek még, ha közös felelősségvállalás hangja szólítja meg őket? Hisznek-e még valakiben? Ha még teheti, ki-ki magán megélhetési terv szerint szervezi a túlélést. Szolidaritásom most ott tart, hogy aláírok, adakozom, és tiltakozó gyűlésre megyek, s mert szeretném, hogy kedves boltosom túlélje a gyurcsányi végnapokat, blokkot nem kérek, így adókedvezményét az állam helyett segítem. Némán összejátsszunk, hogy holnap is kinyithassa boltocskáját.)

„NÉHA HAZAÁRULÁSON KAPOM MAGAM” – írta Ady egy párizsi jegyzetében, s hasonlóképpen érzek gyakran, amikor a polgári oldal hibái, mulasztásai kerülnek szóba társasági beszélgetésekben. (Félszívű volnék? – álljak hátra, mint Orbán Viktor tanácsolja? De azt is mondja, hogy egy az ország. És a ritmuszavarban szenvedők hova álljanak?...). Inkább nem szólok, mintsem ellenvetéseimet említsem, mert a polgári oldal tévedései vagy zavarai a tisztázó gondolatok folyamába alig-alig juthatnak. Nyájban és a bunda melegében persze könnyebb, de viharban ázik és pállik a suba...

Mélyeket sóhajt a kamera előtt Bayer Zsolt, s kérdezi: hogy juthattunk idáig? Úgyis például, a Fidesz nagy olvasókönyvébe az is beletartozik, hogy egykor ő az Antall-kormány ellen azokban a lapokban sistergett, amelyek ma is a polgári oldal ellen szítanak. És ne idézzük Csoóri Sándor *Nappali boldjáról* írott vélekedését. Önismeret-tisztázó igény is kéretik a mulasztásokban, hogy a feladatokat pon-

tosan sorrendezhessük – közösségi méretekben. Egy kiváló sportvezető mondta: az 1998-as választás után úgy hitték, hogy új szellemben formálhatják a sportéletet, ám csalódnuk kellett a Deutsch Tamás-féle minisztériumban. Sok kiváló, a fiatalokat, a családokat, a vállalkozók holnapját segítő távlatos intézkedései mellett a polgári kormány működésének számos területén a vezetőkből és a döntésekből a választási siker(?), a fiatalság(?), emberi gyarlóságok(?) folytán önhittség, fölény, tekintetnélküliség sugárzott, amellyel sok hívet és segíteni kész reménykedő embert megsértettek. Csoóri Sándor a két választás között írott jegyzetében is keserves tényeket említ (A demokrácia háborúja – *Hitel*, 2002. július). A miniszterelnöki kabinet is sokat és súlyosan vétett, azért is, mert nyílt s lappangó viszály dúlt Orbán Viktor bizalmáért. Jó néhányuk szabad demokratás múlttal és kötődéssel újkori hűségét úgy akarta igazolni, hogy a külvilági vélekedésektől igyekeztek hangszigetelni a miniszterelnököt, mert hitelük és tekintélyük sikértartalma csökkent volna, ha mások is javaslatokkal szolgálnak, vagy akár velük ellentétes vélelényt megfogalmaznak a kormányzatról. Főként a kultúra és a szellemi élet területén. Akkor a kormányzati munkában gyakran éppen a szeretet, az egymás iránti figyelem civilizációja hiányzott, amelyet mostani könyvében oly nyomatékos igényként Orbán Viktor is megfogalmaz. De idézzük Láncki Andrást, aki a magyar demokrácia válságát morális vonatkozásban látja a legsúlyosabbnak: „...csődbe lehet vinni úgy egy vállalatot, iskolát, önkormányzatot vagy egy egész államot, hogy egyetlen törvényt sem szegnek meg, következésképpen nem lesz felelős sem. Az erkölcsi szint emelése egy politikai közösségben ezért jogi eszközökkel nem, csakis az erkölcsi erények nevelésével és közösségi garانتálásával lehetséges” (*A politika reneszánsza*).

Lassan tíz év telt el a választási siker óta, a Fidesz vezérkara is öregedett és bölcsült, de abban nem változott, hogy a kultúra ügyét nem tudja átható programmá emelni. Nicolas Sarkozy és Orbán Viktor könyve abban egyezik, hogy a kultúrával egyikük sem foglalkozik. Csakhogy amíg Sarkozy a világ művészetét és kultúráját meghatározó francia szellemet adottságnak tekintheti Franciaország holnapi megerősödéséhez, addig bajlátott nemzetünk megtartó erejére az irodalom és a kultúra kiválóságaira naponta szükségünk volna. S nemcsak idézetek formájában, mint 2002 nyarán, amikor Orbán Viktor Sütő András vagy Tamási Áron egy-egy gondolatára hivatkozott. Nem Orbán Viktor dolga persze, hogy a szellemi programot körvonalazzon, de vezetői feladata, hogy pártja a kultúrát ne agitációs és propagandaterületnek tekintse. Ami azt jelenti, hogy színészre, énekesre vagy íróra akkor van szüksége, ha nagygyűlést szerveznek. Hiteles személytől tudom: két évvel ezelőtt az októberi forradalom ünnepére készülve elhangzott a javaslat: Camus idézet is hangozzék el a polgári párt ünnepén: „Az kommunista volt!” – szólta ellene az a főfejes, aki majd a választási kampányt is bukásra vezette. Műveletlenség, tájékozatlanság s ebből következően bizonytalanság és közöny mutatkozik a kultúra és a művészet iránt a polgári ellenzék felső vezetésében. Amit érzékelhettünk a Parlament előtt rendezett tavaly őszi tüntetéssorozaton is. Napokon át az ország válságát, összeomlását szónokolták a polgári párt hazai és európai

képviselői, de egyetlen szavuk se volt a kultúra nyomorúságos helyzetéről. Hogy Bartók Béla emlékházának felújítására egy fillért se adott a főváros, és a minisztérium, s Kodály hazájában a zenetanítás rendszere és művészeti intézmények roppannak össze. Ugyan ki ismeri a polgári politikusok körében Márai, Németh László, Kodály és mások nemzetépítő röpiratait, gondolatait? Vérzivataros századainkban az irodalom és a művészet megtartó erőként szolgált megtartásunkra, de a polgári párt retorikájában s főképp gondolkodásában ez nem működik érlelő- és hajtóerőként. Kodály Zoltán 1940-ben Misztótfalusi sorsáról gondolkodva, ma is igaz észleletet közöl: a politikusok félnék a tehetségtől. Ilyenképpen hazánk a dilettantizmus eldorádója. „Éltető éghajlat” szükséges, mondja Kodály, hogy a tudomány és a művészet éltesse az országot is. „Egyre halkabb lett a régi magyar a különbet kereső, becsülő, nevelő szellem...” – írta. Karinthy Ferenc kifejezését kölcsönözve, olyanok uralják az országot, akik „Nem élík át a hazát”. Most a mikrofonos hazafiak ricsajozásának közepette a szellemhaza látói lassan elnémulnak. Nem a székely rovásírás programosaira gondoltam persze, mert amikor Ady, József Attila verseit, Móricz munkáit nem ismerik, talán mégse korszerű nemzetmentő és nevelő program, hogy jámbor magyariak fejteggessék és tanulják fára, kövekre rótt írások „üzeneteit”. A pótmagyarkodás pedig intézményesül; talmi nemzetmentők hangoskodnak, a polgári párt vezetése készültség híján tanácstalan. S inkább bele se bonyolódik a kultúra, a művészet ügyeibe. A pántlikás népfrontosságot azért a pénz, az üzlet csak megszervezi. Vágtató huszárokkal és nemzeti lobogóval óriás plakátok hirdetik: „Magyar Vágta”! Várhegyi Attila, Orbán Viktor bizalmasa, aki önkényvezérelte államtitkársága és bírósági elhíresültsége óta háttérben működik, a szociálliberális reklámguruval, a bécsi kávéházak alapításának idétlenségait hírelő Geszti Péterrel szövetekezett a hazai vállalkozások megváltására. Sebaj, a nemzeti zászló ezt is elviseli. És semmi háborgás a Rádió önleépítő elnökére! Kinevezését a Fidesz is megszavazta. De talán javasoljuk: a Petőfi Rádiót neveznék el Zsoldos Imréről, a Stúdió 11. egykori kiváló vezetőjéről.

Folytatva a hazaárulást: a polgári ellenzék ünnepeit rituális rendszerességgel a Himnuszt követően a Székely Himnusz zárja. Szakrális mélységében zavaros sorrendiség. A nemzet Himnusztát egyetlen ünnepi dal sem írhatja felül. Így a székelységé sem, mert ebből következően kérdezhetjük: hol van Délvidék, Felvidék vagy Kárpátalja fájdalma? Erkel Ferenc és Egressy Béni remekművében minden benne feszül, a vérzivataros századok és omlásunk stációi. Igaz, Csaba királyfi nem szerepel, de ettől provinciális és legendás a fohász, s épp az hiányzik, ami a Himnusz ereje: a történelem tragikus tényeit is sűríti. S azt már csak esendő okoskodással kérdezem: ha a székely porlik, mint a szikla, miért oly váteszi a szavalat az oly sokszor műsorba illesztett Wass Albert verssel, miszerint a „Kő marad”? A porladó sziklát elviszi a hegyi patak. Mihez tartuk hát magunkat, megmaradás végett? Ami pedig Wass Albert írásművészetét illeti: Márkus Béla több helyütt komoly érvekkel kifejtette, hogy tanácsos volna felhagyni a folytonos kirekesztősdível. A szoborállító lázban egy pernyi csönd kéretik; csak számoljuk össze: a Duna-medencében Wass Albert emlékművek dolgában meghaladja Bartók Bélát!

Wass Albert kultusza virágzik, de azért szíveskedjünk tudomásul venni, hogy az elmúlt évtizedek kisebbségi küzdelmeit, a naponkénti megmaradás kérdéseit Tamási Áron és Sütő András prózai művek mellett olyan kiváló esszékben és drámákban fogalmazták meg, aminők Wass Albert életművében nem találhatók. S már csak derülök a Trianon-búsulók hadán, ki szónoklatokban, ki filmen vagy cifra publicisztikákban siratja szétszóratottságunkat, de azt se tudja, hogy ama daraboló-diktátumot nem a Kis, hanem a Nagy Trianon-palotában írtuk alá. És Apponyi Albert nem volt ott az eseményen.

(Nagy Gáspárral az utolsó súlyos beszélgetést, valamikor 2006 áprilisának elején, a polgári oldal kultúra iránti akciózó és felületes voltáról folytattuk. Épp csak beköszöntem nyitott ajtaján a Katolikus Rádióban, Gazsi nyomasztóan halmozódó dolgaiból kiemelkedvén, szokott kedves mosolyával a folyosóra lépett egy kézfogásra. De mint máskor is annyiszor nem tudunk azonnal búcsúzni, mert hogylétünk megváltásába bonyolódunk. Komorult Gazsi tekintete, de továbbkieserítésiünk végett csak bevítettük egymást. Gazsi nagyvonalúan sietős munkáját, lassacskán velem tartott a lépcsőn, az irodalom, a színház s persze a határon túliak dolgában soroltuk tényeinket, s az ő szelíd-ironikus fordulataival fokozva mondandóját, görbült szájonvételével pedig erősítette: a helyzet reménytelen, de nem adjuk fel. Már a kijárat üvegajtójánál állt, kinyitotta udvariasan, majd röpké tűnődés után megtorpant: „Azért elmondom, hogy a magyar kultúra napja közelében talán tucatnyi értelmiségivel találkozott Orbán Viktor, s engem is meghívtak... de elkeserítően nem történt semmi.” Gazsi sorolta az apróságokat, hogy a feladatokat említve Orbán Viktor úzottságára, folytonos küzdelmére hivatkozott. De azért kifejtette, mondta Gazsi, hogy a külföldi magyar intézeteket megszüntetné, mert a külképviseletek is betölthetik a feladatot. Mintha emeletnyi alászállásában Gazsi megrendülésemről tartott volna, s ezért tudósított oly késleltetve. Jól érezte, hüledezve hallgattam beszámolóját, s látván elképedésemem, hamarost elbúcsúztunk. Baktatva a Délibáb utcában, s azóta is annyiszor felidézve Gáspárt és kései találkozásunkat, tűnődtem eleget a végzetes elgondoláson. „nyálfüggő / nyájjüggő / meg akolfüggő” (Nagy Gáspár: Utókor-2) elfoglaltsággal a kultúra és a művészet dolgaival méltatlan foglalkozni. Nem szabadulhattam azóta a párizsi emlékektől, hogy Kékessy Dezső nagykövet 2000. január 22-én nem tekintette tisztének, hogy Sinkovits Imre estjével a magyar kultúrát ünnepelje. Pártoktól és személyektől független hatéves párizsi tapasztalat: a követség apparátusa csak akkor érdeklődött az események iránt, ha önérdeke vezette, vagy tudta, hogy nagykövete is megjelenik egy-egy kulturális eseményen. Az volna egy kis nép polgári pártjának szellemi terve, hogy megszüntesse a magyarság házáit, amelyek autonóm transzformátorközpontként működnek a művészet és a kultúra szolgálatában Londonban, Párizsban s másutt a világban? Ismét Kunderát idézve: „A kultúra hatalma ugyanis abban áll, hogy létbölcességgé átlényegítve mintegy visszaveszi a szörnyűséget. Ha a Per szellemének sikerül elpusztítania századunk kultúráját, nem marad mögöttünk más, mint a kegyetlenségek emléke, amint egy gyermekkar énekel.” Egy műveltségfogyatékos apparátusra bízni a művészet és a szellem képviseletét? Képtelenség. Egy kis nép honlapját, történelmi honlapját tekintve is végzetes tévedés. Ismerős persze: a Fodor Gábor–Magyar Bálint-féle liberális önfelszámoló program veretes fejezete. S még érkezhetsz a parancs a legújabb nemzetleépítési programban, hogy a külföldi magyar házakat is kiárusítsák.

Az említett, 2006. január 22-ei ünnepen Orbán Viktor a globalizáció megszelídítése lehetőségének mondta a nemzeti kultúra védelmét. Képtelenség éppen a magyarság külföldi központjáról lemondani a veszélyeztetett helyzetben. Beszéde abban is pontatlanságot mutatott, hogy az új élmények jegyében operaházak, művészeti paloták, múzeumok építését hirdette meg. Hevült választási szövegnek jellemezhetjük javaslatait, de az általa is jól tudott s Járai Zsigmond már 2005 november–decemberében távlatosan is komor helyzetértékeléseinek ismeretében és a költségvetés naponta romló állapotában már romantikusan visszhangzott a Művészetek Palotájában. Mások is elmondtuk: a polgári párt elnöke abogy a Nemzeti Színház sorsát is tévesen értelmezi, úgy a kultúra működését is: az épület még nem biztosítja a szellem működését. Felépült a színház, csak éppen Orbán Viktor bizalmából a Rockenbauer Zoltán–Várhegyi Attila–Schwajda György-féle társaság a Kállai Ferenc, Agárdy Gábor, Béres Ilona, Sinkovits Imre nevével jelzett együttest megszüntette. Nem itt a helye, hogy elemezzük, hogy 1998–2002 közötti kormányzat egyes megbízottjait például a frankfurti könyvvásár alkalmával, vagy a Híres magyarok millenáris kiállításán olykor a perc-esztétika divatja s nem a történeti-esztétikai értékek ereje vezette. [Például Móricz Zsigmond Goethe fordítójaként s nem prózai remekművek szerzőjeként szerepelt.] Aztán a polgári körök is magukra maradtak. De most az a nyomorúság, amelybe 2002 óta a D-209-es, majd a Gyurcsány-gárda lökte az országot, a szellemi honvédelemben hatalmas erők mozgósítását igényli. S ebben nem az új épületek, hanem a közösségek jelentik az igazi erőt. Művelődési házakban, könyvtárakban és a művelődés annyi otthonában. De amikor már a könyv beszerzésére sincs egy forint, fűtésre, villanyra sincs pénz, hogy az intézményekben összejöjjenek az emberek, akkor téves képzet új épületeket vizionálni. Tudom, jó ideje sok irányból egyéni és közösségi javaslatok születnek a nemzeti kultúra védelmében, de a polgári pártban hiányzanak az alkalmas személyek, akik a napi politika fölött távlatos gondolkodássá és folyamatos gyakorlattá érlelnék az elképzeléseket. Szokott és rutinos szószoki fordulat a polgári eseményeken, a tanügy és a kultúra dolgában Klebelsbergre hivatkozni. Ám azért a mélyebb elgondolások végett érdemes volna ismer-ni Szabó Dezső Kultúrfölény és kultúrpolitika című tanulmányát is, amely pontokba szedve, olykor gunyorossággal fokozva sorolja a kultuszminiszter felszínes, hibás elgondolásait, amelyet áthattott a „fölnypolitika”. Most azonban önvédelemben kényszerítve, a globál-liberál vízözön korában a gazdaságot és a politikát jól navigáló tisztekkel, legénységgel a zöld ág jelének reményében a bárkát emberi és nemzeti voltunk szellemereje mentheti át. De olyan állapotba jutottuk, hogy a politikai erők nem tartanak igényt a szellem embereire, hiúságból, készülletlenségből, kisebbségi érzésből? Személyenként és pártonként változó okokkal. Ilyenképpen gyanúsán figyelik mindenféle testület ambícióját is, mely érdek és hatalmi körüket, döntéseiket minősíti. De hát kik a szellem emberei? Például Szegedy-Maszák Mihály, esztétika-impertőr, a Fidesz-idők szellembiztosa, most szerkesztője a legújabb magyar irodalomtörténetnek. S hogy miféle tudományos önfelszámolással ítélkezik a nemzeti irodalomról, arról Kántor Lajos ír Mi maorik című cikkében a Magyar Hírlap szeptember 22-ei számában. Az életmű kiteljesedőben: három évtizeddel ezelőtt Szegedy-Maszák tanár úr Veres Andrással közösen a gimnazistáknak írott tankönyvekben már alapozta akadémiai halhatatlanságát. Sebaj, túléljük a hülyeség teóriáit, s lesz élet és irodalomtörténet Szegedy-Maszák Mihály után is.)

A POLGÁRI ELLENZÉK vezetése és szervezete átalakulóban van. Hivatásom esendősege, színpadi szereplőként nézem őket, tudván, Illyés Gyula találó képevel

élve, hogy a parlament kánpad is. Navracsics Tibor higgadtan, alapos készültséggel, olykor ironikus hangoltsággal is véleményezi Gyurcsány Ferenc magánszámait. Naponként a sajtótájékoztatók legénysége már gyöngye teljesítményt mutat. Szijjártó Péter és főként helyettesei Cser-Palkovics András és Ágh Péter fellépése, tiltakozásai, gyakran esetlen fogalmazásuk folytán középiskolás színvonal. S lehet igazuk is, ha lenge trikóban, kedélyes lazasággal vonulnak a terembe, de a látvány esztétikája politikai üzenetté erősödik: a híradó vágja a képet sötét öltönyben, fehér ingben, Nyakó István cáfolata, legnagyobb hazugsága is hiteles és meggyőző válasznak tűnik. Egyébiránt Szijjártó Péter epizodista, politikai képzelete nincs. Megmondó embernél nem több, talány, hogy a polgári pártban miért annyi poszt és feladat felelőse. Hozzá: az ifjúsági szervezet vezetője is, amelynek irányítására inkább ambíciója van, mint képessége. Képzelet, szellemesség, fantázia, gyakori események, lázas rögtönzések – ez egy ifjúsági mozgalom életkívánalma. Szijjártó Péter Fidelitasáról legfeljebb a rajtuk feszülő trikóról értesülünk. Asszonyok, főként ha alkalmasak, szépek, és okosak, szükségesek a politikában. (Franciaországban politikai jelöltségben a nők és a férfiak egyenlő arányát törvény írja elő.) Megszólalván Pelczné Gáll Ildikó dekorativitása elillan és érdektelen; Mikola István határozottan s nagy szakértelemmel viszi a vöröskeresztes zászlót, neki fölösleges a trikólórt is magasba tartani. Balog Zoltán okosan, eréllyel és harcosan képviseli a gyászos október ügyét, máris tekintély a képviselői karban. Áder János Brüsszelbe készül, de azért illetlen és méltatlan is a Házat elnökölve, hogy talán még a tavalyi választási bukás depresszójába merülten, unottan, sok pontatlansággal vezeti az üléseket. Bizonyára lappangó ambíciók működnek a pártban Orbán Viktor ellen, de tehetsége és tekintélye, a gyűlésekre százezreket mozgató karizmája oly erős, hogy nincs, aki őt közelíti képességekben. Felváltását szervezni kockázatos, a párt omlásához vezet, s ez csak ambíció egyelőre a kormánypárt, a liberális média és Dávid Ibolya programja. De hogy Orbán Viktor munkatársai oly gyakran cserélődnek, jelzi: gyakran téved a kiválasztásában, a személyekben. Biztos az egykori kollégista baráti körben, s bizonytalan az újabb posztosokban. Vélhető, hogy tisztázódott benne, különösen ezekben az omlásos esztendőkből, hogy a társadalmi szervezetekkel, szakmai-értelmiségi csoportokkal folytonos eszmecsereik segítségével lehet körvonalazni a tápáskodás módozatait és irányát. Legnagyobb veszély, hogy hitelét pártjának érdekszolgái kikezdehetik és erodálják. Sokan vannak, ő pedig gyanútlan.

(„Hát ezért bolondultunk?” – panaszos kérdésünk Adyval. Nagy Gáspár kései versében (Éjjel a megváltó hó) pontosan írja: „a tiltásokat el lehetett ép lélekkel viselni / de ezt az elmúlt tizenöt évet... / az árulások csalódások hegyláncai alatt / össze lehet roskadni”. Az elmúlt esztendő nyomásában és foszlottságában pedig különösképp. Mert Ady sorát közösségivé formálva: nem mehetünk a gazokkal. És reménytelenségbe se süppedhetünk „A reménység pedig nem szégyenít meg” – tudjuk Páltól (Róm. 5,5). Helyzetünk jellemzésére gyakran Mohács képe vetül, de még abból az omlottságból is erőt meríthetünk. „Az országút szélére vetett országban” néhány esztendőn belül, a reménytelenségben gyorsabban foganva és erősebben megkapaszkodva, a protestantizmus új

életre támasztotta a magyarságot; Károli Gáspár és Szenczi Molnár magyar Bibliát és zsolttáros könyvet teremtett, amellyel elkezdődött a magyar irodalom, érvelve gyülekezeteket és új közösségeket. Csoóri Sándornál keservesebbnek vélem a helyzetet: ma, az erkölcsbiányos közéletben és kellő visszhangosítás híján az emelkedett eszményeket az emberek, sokan politikusok nem igénylik, és nem is értik, vagy röbejjel kísérik. Maguk és hatalmuk féltésének görcse és kisebbségi érzésük, fogyatékos műveltségük folytán kerülnek az eszmecekeré. Jobbára csak érdekük vezeti őket az értelmiségi találkozásokra, de távlatos szellemi terveket nem szorgalmaznak. Mégis lelkiismereti kötelesség: ki-ki tegye a dolgát. Az ellenzéki párt készítsen pontos terveket a pusztító folyamatok megbénítására és az építkezésre. Amely a lelkieket és az erkölcsieket is jelenti. Illúziókban persze nem élhetünk. S még a népszavazás is annak ígérkezik. Hiába az alkotmányos bizakodás, Gyurcsány Ferenc a szerzés- és az uralkodás mámorában és vele gárdája nem adja fel posztját és hatalmát. Körösenyi András szigorúan és pontosan elemzi a polgári párt belső feszültségeit (A jobboldal elhúzódo válsága – Kommentár, 2007/4). Gondolatmenetét és következtetését tekintve a polgári párt vezetésének szigorúan szembesülnie kell helyzetével, de a politológus esszéje egy hagyományos demokratikus közéletbe helyezi észleletét. Csakhogy rendkívüli állapotokat élünk. Mert a mai abszurdoid közéletben a fogalmak is ellentétükbe fordulnak. Körösenyi András a populizmust gyakran elítélően említi, csakhogy most a populizmus napi realitás. Nem a tizennegyedik havi nyugdíj persze. A mosti állapot: a naponkénti rosszabbodó társadalmi magáramaradottság és elszegényedés. Igen, ha a szocialistának mondott párt pökik a társadalom elnyomorodására, a polgári pártnak a baloldali értékeket, a demokrácia védelmét, a szakszervezetek erősítésének programját, az ÉRDEKVÉDELMEET is vállalnia kell. Hogy a Suzuki vagy Hankook-féle cégek ellenében rendeletekben kell megvédeni a magyar dolgozókat. Hasonlóképp a bankdiktatúra is tarthatatlan terheket jelent. [»Most a millióson / Van a sor: bátran öregem!« – »Ha megszökött minden adósom: Így szökni tisztesebb nekem!« Arany J.: Hídatvatás] Egy bolnap program központi ereje pedig az ÖNMÉRSÉKLET. Bármily okos megújulási terv is készül, a decemberre ígért polgári program, de most kell tudatosítani a majdani hatalomváltás tétjét: a polgári kormány megbukik, ha a választók, a jobbításban reménykedők akár csak egy miniszter, egy önkormányzati képviselő vagy egyszerű Fidesz-tag magatartásában is a gyurcsányizmus módszereit, szerzési mániáját, hazugságát, a tízszázalékos leadózó mutyizást észleli. A pusztítás embereinek pedig törvény előtt felelni kell. Ez a posztgyurcsányi idők hitelének alapkérdése. Scruton írja: „a felelősségre vonhatóság nem más, mint a nemzeti szuverenitás természetes mellékterméke” (A nemzetek szükségességéről). Feladatunk lesz majd szuverenitásunk visszaszerzése is – minden területen. Majd az is kötelezettség a megújulásban, hogy a scrutoni oikofóbia, „az örökség és a haza megtagadásának” programosai pedig ne legyenek hangosai a posztgyurcsányi világnak. Rendkívüli helyzetben élünk, a polgári párt, de főképpen az ország sorsa múlik tagjainak, majdani vezetőinek becsületén. Amint a munkáját segítő médiumok is csak a PÉLDA sugárzásával mutathatnak fel és előre, mert sok kiváló feltáró, elemző írás árjában a naponkénti helyreigazítások és etikai vétségek (Magyar Nemzet) nemcsak a lapot, hanem olvasóit és a hazugságmentes ország hívóit is megszégyenítik.

A polgári ellenzék tere szűk, különösen, ha a kormánypártok folyamatos törvénytelenségeivel szemben kell navigálni. De az utolsó hetek, hónapok igazolják: Gyurcsány Ferenc akaratlanul is szervezi a társadalmat, mert ébred, éled és erősödik a civil társadalom, új neveket, közösségteremtő, párton kívüli személyiségeket ismertünk meg: Morvay Krisztina és Hegedűs Zsuzsa a jog, a szolidaritás és bátorság programjával gyűjti hívet; Lányi András az ország végkiárusítása ellen szervezi tiltakozását; Szabó Endre a nagycsaládok s tucatnyi szervezet tagja, s az egyetértők sokaság fogja egymás kezét a Fiumei úttól az Országházig; a sarkadi kistérség a szívós küzdelem nyomán talán életben maradhat, de tüntetnek az egyetemisták Szegeden, kicsiny falvak lakói a lelakotolt iskolákért. Mintha ébrednénk az apátiából. De alább a lelkesültséggel, ne ámítsuk magunkat: Gyurcsány Ferenc, kormánya és médium-udvartartása kérlelhetetlen és becstelen módszerekkel készül, hogy hiteltelenítse a méltóságában ébredő országot. Ne ámítsuk magunkat, Gyurcsány Ferenc elvetemült provokációkkal áll még elő, de gyűlnak a lelkiismeret őrtüzei.)

Az elmúlt félévben a csecsemő halandóság 8 százalékkal növekedett.

Naponta az államadósság hat milliárddal nő.

Csaknem ötszáz iskolát megszüntettek.

Az Állam Számvevőszék szeptemberi jelentése szerint a 2006-os költségvetés 40 százalékban nem teljesítette a parlament által megszavazott törvényt.

Az EU-s országok sorában nálunk a GDP növekedése a legkisebb, és legnagyobb az infláció.

Az elmúlt két évben felére zsugorodott a hazánkba irányuló tőke.

Otthonunk közelében levő két kis étkezdéből az egyik bezárt, a másikban a ve-rejrtékező pultosnő bizalmasan mondja: „Kurvának kellett volna mennem!” Szeptember 1-jétől az ötszemélyes kifőzdéből két embert el kellett bocsátani, hogy életben maradjanak.

Korrupció dolgában a „legproblematikusabb országok” körébe sorolódtunk szeptember végén.

Hárommillió ember él létminimum alatt a mai hazában.

Gyurcsány Ferenc lendületben.

Az ország pedig mélységes mély veremben. Tamás Gáspár Miklós Gyurcsány Ferenc „kétségtelen tehetségét” említi (*Magyar Nemzet*, 2007. augusztus 21.), de talán érdemes árnyalni minősítését. Mert az ember tehetségét feladatának képesség, lehetőség szerinti becsületes teljesítése jelenti. Gyurcsány Ferenc a becstelenség virtuóza.

Egyébiránt Gyurcsány-ügy pedig nincs.

Adyval reméljük: Hóseás átka fogan majd rajta.

(Leszállás előtt erősen fogom Zsigmond unokám kezét. Ügyesen lépdél a villamos lépcsőjén, s már lazítaná kicsit kezét, de nem engedem, mert a lámpa pirosat jelez, s indulóban a villamos, így Zsigmond csikótermészetét fékezni kell, nehogy végzetes veszélybe szökjön. Tovább szorítom pracliját, hogy nyugodtan átkeljük a forgalmas úton. Amikor a járdára lépünk, erős csavarintással kimenti magát a rabságból, majd elpirosodott ujjacskáit mozgatva panaszosan mondja: „Elnagypapásodott a kezem!” Szinte

megszégyenít, hogy rabságosnak érzett perceit rólam nevesíti. Engedem hát, hogy önfeledten fusson előre. Zúzmarás hajjal, öreg szívvel és fájdalmasan figyelem szöszke fejét, s futkározó ártatlanságát: boldog gyermek még nem tudja, hogy már az ő jövője is elgyurcsányosodott.) ☒

Dél-Franciaország–Budapest, 2007. június 30–szeptember 27.

Utóirat: Napok óta nem szabadulhatok egy képtől. December 31-én délután a Gyurcsány-kormány a lipótmezei műintézménybe helyezett ülésen óév búcsúztatóra összegyűl. S hogy kocintsanak a jövőre. Ez jó multság, liberális munka volt! Mert, mint eddig is, a kudarcukból csak erőt és bátorságot meríthetnek. Éjfélkor a Himnusz hangjait követően a portás szolgálata lejár, s az intézmény hivatalos léte is megszűnvn, a nagy kulccsal bezárja a Házat, és hazaballag. Lassan trombitáló, jókedvű emberek tűnnek fel a kapunál. Hajnalodik már, a tömeg egyre nő, vele a hangzavar s a vígság. Odabent már fáradnak az ittasult örömben, de a kinti szirénhangokat hallván élednek. Tán őket éltetni gyülekeznek? Indulnának, de az ajtó zárva. Nem szabadulhatnak. Már hömpölyög a tömeg, kurjongatja az újesztendőt, ám a bentiek hiába próbálkoznak: a tolvajok kulcsa kifelé nem működik.

BeZÁRT az OSZTÁLY!

Visító, szirénázó autók érkeznek a sárga ház elé.

Hivatalos jelzetüket pedig az olvasó képzeletére bízom.